Telia Company

BARN OCH PERSONUPPGIFTER PÅ NÄTET

HANDBOK FÖR HANDLEDARE AV WORKSHOP

Upplaga 1b, publicerad på Safer Internet Day, 6 februari 2018

CHILDHOOD
WORLD CHILDHOOD FOUNDATION
FOUNDED BY H.M. QUEEN SILVIA OF SWEDEN

KANTAR TNS

Pelastakaa Lapset - Rädda Barnen
Save the Children

ÖKA KUNSKAPEN KRING HUR PERSON-UPPGIFTER HANTERAS PÅ NÄTET

EN INTERAKTIV WORKSHOP FÖR SKOLKLASSER

Digital kommunikation är en central del av många människors liv och en nyckelfaktor för samhällsutveckling och hållbar ekonomisk tillväxt. Telia Company vill ta ett större ansvar för digitaliseringen än att enbart erbjuda högkvalitativa produkter och tjänster. Att främja ett säkrare nätbeteende bland barn och ungdomar är en integrerad del av företagets verksamhet.

Telia Company har tillsammans med partners utvecklat den här workshopen för skolklasser med syftet att stötta barn till att förvärva digitala färdigheter för ett säkrare beteende på nätet, genom interaktion och delaktighet. Workshopen är avsedd för **skolklasser i åk 5-7 (barn 11-13 år).** Workshopen ska kunna hållas av en vuxen (volontärer från Telias volontärprogram YOUNITE, lärare, föräldrar) baserat på de här instruktionerna, och tar cirka **90 min.**.

Materialet baseras på insikter från Barnpanelen (Children's Advisory Panel, CAP), där mer än 1500 barn i sju länder antingen deltagit i interaktiva workshops eller svarat på en webundersökning om livet online under 2016-2018.

Workshopen har utformats utifrån principen om deltagande pedagogik, där barnen med sin kunskap är medskapare, vilket bidrar till ett transformativt sätt att lära sig nya saker.

Vi hoppas att det här konceptet inspirerar barnen att sprida sin kunskap till jämnåriga, yngre barn och vuxna.

BARNPANELEN - CHILDREN'S ADVISORY PANEL (CAP)

Initiativet Barnpanelen, även kallad Children's Advisory Panel (CAP) syftar till att förstå barnens perspektiv på livet online och som användare av digital teknik. Arbetet genomförs i nära samarbete med barnrättsorganisationer och skolor. Barnpanelen fokuserade under hösten 2017 och i januari 2018 på barns åsikter, funderingar och tillvägagångssätt när det gäller säkerhet och personuppgifter på nätet.

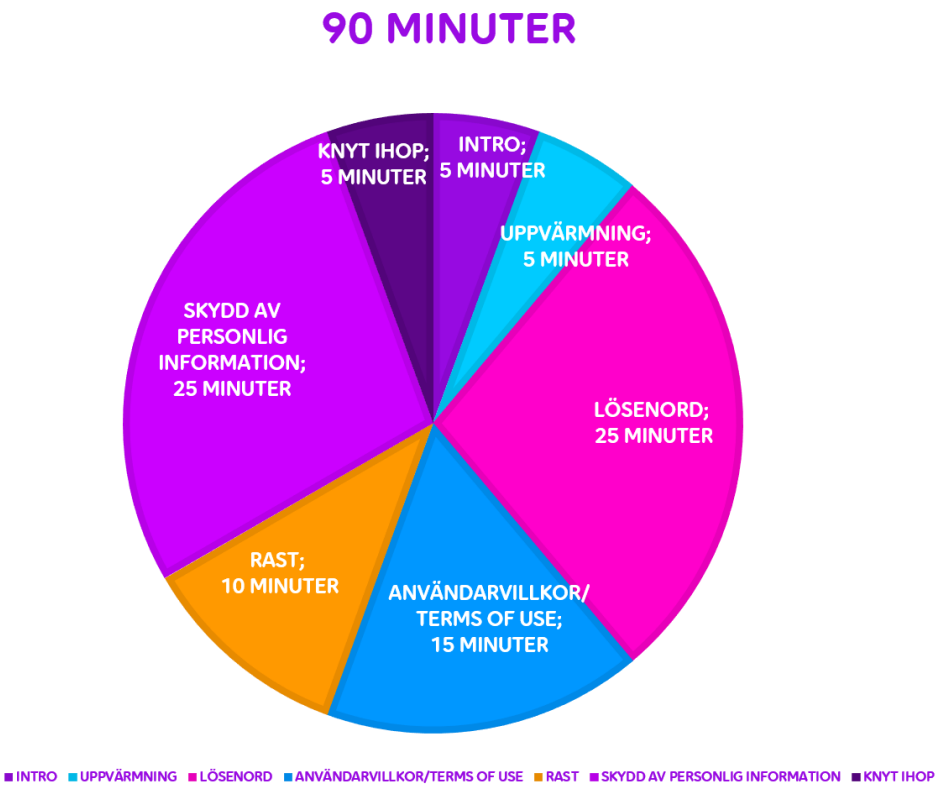
CAP är ett initiativ inom Telia Company i samarbete med barnrättsorganisationer och skolor i Norden och Baltikum. Hittills har cirka 1500 barn i sjätte och nionde klass deltagit genom att beskriva och diskutera möjligheter, fördelar och utmaningar med livet online.

Rädda Barnen Finland har deltagit med expertis om barns rättigheter i den digitala världen och med kunskap om barns digitala liv.

World Childhood Foundation har bidragit med sin expertis för att säkra att workshopkonceptet är utvecklat på ett barnvänligt sätt och så att Telias volontärer har den barnrättskunskap som behövs för att kunna hålla workshopen.

Kantar TNS har varit ansvariga för data- och faktainsamlingen, samt för att utforma metoder och instruktioner för workshopen.

WORKSHOPENS INNEHÅLL

AGENDA

INTRODUKTION	**5 MIN**
UPPVÄRMNING	**5 MIN**
TEMA1: LÖSENORD	**25 MIN**
TEMA 2: ANVÄNDARVILLKOR/TERMS OF USE	**15 MIN**
RAST	**10 MIN**
TEMA 3: SKYDD AV PERSONLIG INFORMATION	**25 MIN**
KNYT IHOP	**5 MIN**

- Workshopen beräknas ta 90 min, med utrymme för 10 min rast.
- Det finns två tidshanteringsverktyg i den här handboken. Det ena är en mall där du kan fylla i exakta tider för varje del (se Appendix 1). Det andra är ett tårtdiagram som indikerar workshopens agendapunkter med tidsangivelse.
- **Det är viktigt att du bekantar dig med materialet i förväg, d.v.s. läser igenom den här handboken ordentligt innan du håller workshopen.**

INFORMATION

ATT HÅLLA EN WORKSHOP FÖR BARN

Saker att tänka på inför workshopen:

- Använd enkla ord och konkreta exempel så att alla förstår.
- Involvera alla barn i diskussionerna genom att kommunicera på olika sätt.
- Undvik uppföljningsfrågor till individuella barn under presentationen, så han/hon inte känner sig utsatt eller utpekad. Lyft istället upp frågan till en allmän nivå.
- Var så flexibel och lekfull som möjligt.
- Det är ingen fara om någon ställer en fråga som du inte kan svara på.. Det är bara att säga att du inte vet, vilket är bättre än att ge ett felaktigt svar. Kom överens med läraren efteråt om det finns några obesvarade frågor att följa upp.
- Tänk på: fotografera inte barnen och byt inte kontaktinformation med barnen!
- Lärare och handledaren är tillsammans ansvariga för ordningen i klassrummet.
- Handledaren är ansvarig för att hålla workshopstider och flöde.
- Barnen själva ansvarar för sitt eget deltagande och lärande.
- Ett trevligt beteende, en positiv attityd och nyfikenhet är viktigt.

MATERIAL OCH FÖRBEREDELSE

- Läs igenom den här handboken och kontrollera tidsangivelserna

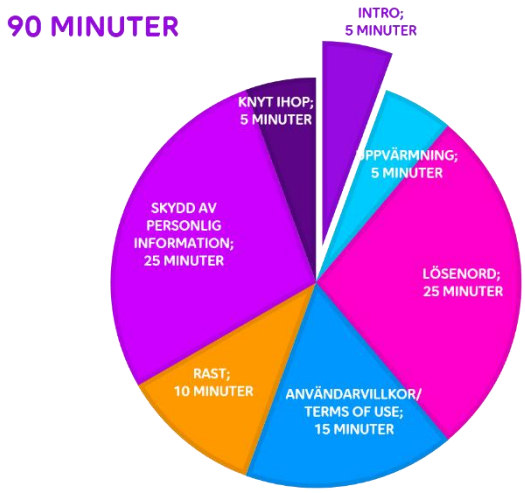
- Skriv ut och ta med:
  - ❑ Den här handboken
  - ❑ Dubbla utskrifter (gärna i olika färger) av textremsorna, Appendix 4 and 5. Skriv ut enkelsidigt och klipp ut remsorna.
  - ❑ Informationsblad till barnen att ta med sig hem. Kan också e-postas till läraren (säkerställ med läraren) som skickar det till vårdnadshavare. Finns på https://www.telia.se/privat/om/hallbarhet/workshops/children-online

- Ta med eller be läraren ta fram:
  - ❑ A4-papper
  - ❑ Blädderblock
  - ❑ Pennor
  - ❑ Post-IT block

INTRODUKTION (5 MIN)

PRESENTATION, SYFTE & PROJEKT

Skriv era namn på tavlan och/eller bär namnbrickor (med förnamn) när ni är i klassrummet.

Presentera dig själv och din kollega, med förnamn och roll på en övergripande nivå:

”Mitt namn är [namn] och jag jobbar som [roll] på [företag]. På Telia pratar vi med barn om personuppgifter och säkerhet på nätet i Norden och Baltikum. I dag är mitt jobb att lära mig nya och viktiga saker om detta tillsammans med er barn.”

Presentera syftet på en övergripande nivå:

”I en undersökning som gjordes bland barn i er ålder i Norden och Baltikum kunde man se att barn anser att frågor kring personuppgifter, privatliv och sekretess online är viktiga men att de behöver mer information för att kunna vara säkra på att de fattar rätt beslut och kan skydda sitt eget privatliv på nätet.”

Presentera agendan för dagen:

”Idag kommer vi prata och göra övningar tillsammans för att utveckla och fördjupa vår förståelse kring frågor om personuppgifter och säkerhet online. Vi har 90 min till vårt förfogande med en rast emellan/efter workshopen.”

Presentera workshopens regler för barnen och gärna ner reglerna kortfattat på tavlan eller ett blädderblock:

1. *Det finns inga rätta eller felaktiga kommentarer*
2. *Vi respekterar och lyssnar*
3. *Vi deltar och är aktiva*

UPPVÄRMNING (5 MIN)

EN ROLIG UPPVÄRMNINGSAKTIVITET

Före workshopen: fundera på hur du vill framföra den här övningen så den blir så tydlig som möjligt. Försök att träna med en kollega innan.

Använd inte mer än fem min. på den här övningen. Lägg en minut på att förklara, tre på att göra den och en på att reflektera.

ÖVNING: 1-2-3, KLAPPA – STAMPA – SKRIK

”Innan vi börjar gör vi en rolig liten övning! Den verkar enkel men den kanske inte är så enkel som ni tror!“

Ställ er upp i par (para ihop dig med den som står närmast dig). Börja med att räkna till tre så den första personen säger “ett” och den andra personen säger “två” och den första personen säger “tre” – starta sedan om från början så den andra personen säger ”ett och den första ”två” osv.” –
Ni kan börja och känns det för lätt så öka tempot.

Låt barnen fortsätta i en halvminut

“Bra gjort! Pausa nu och lyssna till de här nya instruktionerna :Ni kommer snart få fortsätta men vi byter ut siffran “ett“ med en “klapp“ (klappa händerna). Så första personen klappar den andra personen säger “två“ och den första “tre“ osv.

Låt barnen fortsätta en stund

“Ok, jag kan se att ni är duktiga! Låt oss göra det lite mer utmanande. Nu, istället för nummer två, så stampar ni i golvet. Nu blir det ”klapp-stamp-tre”

Låt barnen fortsätta en stund

”Okej, nu ersätter ni nummer tre med ett skrik. Skrik ert eget namn. Nu blir det: Klapp- stamp-ditt namn. Nu får vi se hur ni klarar det. Tycker ni att det är för lätt så öka tempot!

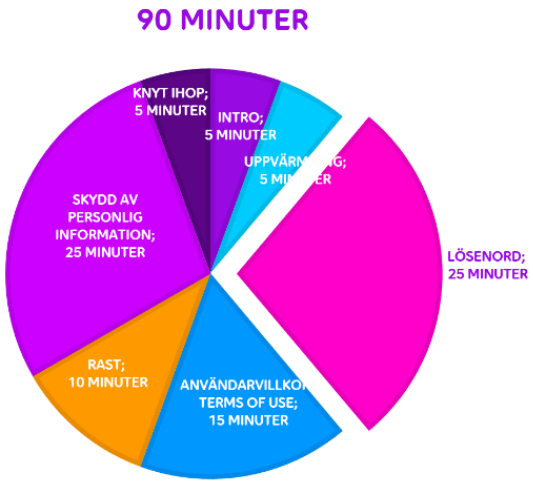
Efter en stund: Be barnen sätta sig, sluta ögonen samt vara tysta i 10 sekunder.

Fråga därefter barnen om de tyckte att övningen var rolig och hur de själva tyckte att de klarade den.

TEMA 1: LÖSENORD (25 MIN)

NÅGRA TUMREGLER FÖR LÖSENORD

FÖRBERED FÖRE WORKSHOPEN:

- Ha ett post-IT block till varje barn.

TEMA 1: LÖSENORD (TRE DELAR):

1. **Spontan snöbollsövning, 10 min.**
2. **Presentera råd, 10 min.**
3. **Kontrollera och diskutera tumregler, 5 min.**

1. SPONTAN SNÖBOLLSÖVNING, 10 MIN.

Den här övningen består av följande delar:

1. Jobba självständigt: Tänk och formulera
2. Jobba i par: Dela egna tankar och återberätta en annans tankar
3. Jobba alla tillsammans (med samma tema): Diskutera och jämför, samla ihop, sammanfatta för att sedan kunna presentera det viktigaste.

Barnen kommer att lära sig att:

- Tänka kreativt
- Återberätta andras tankar
- Lyssna på andra deltagares synpunkter

- Utveckla förmågan att sammanfatta de synpunkter som uttrycks för att uppnå en gemensam förståelse

Påbörja övningen:

1. **Dela upp klassen i två grupper** så att den vänstra sidan av klassrummet är en grupp och den högra sidan är andra gruppen. Var tydlig med indelningen så varje barn vet vilken grupp de tillhör.

2. **Skriv huvudfrågan och uppgifterna** (en till varje grupp, på vänster resp. höger sida) på tavlan eller häng upp blädderblockssidor.

   Frågan: Hur ska man hantera lösenord?
   Uppgift 1 (vänster): Vilka råd skulle du ge yngre syskon?
   Uppgift 2 (höger): Vilka råd skulle du ge vuxna?

3. **Ge alla ett papper/post-IT lappar och förklara hur övningen går till.** Börja – håll koll på tiden och säg till när de ska gruppera om.

4. Presentera uppgiften och be varje deltagare **individuellt** att tänka på minst 3-5 saker som rör deras uppgift (vänster eller höger) och skriva ner dem (max 2 min.).

5. Be deltagarna **para ihop sig med den personen som är närmast** (och som har samma uppgift) och berätta om det de kommit fram till för att diskutera vidare (max 2 min.).

6. Be **alla** (med samma uppgift) och att de fortsätter diskutera tillsammans vad de kommit fram till, samla ihop och sammanfatta råden. Sikta på att samla råd under tydliga rubriker. och förbereda en kort presentation (ca 5 min.).

2. SAMLA IN OCH PRESENTERA RÅD, 10 MIN.

När övningen är gjord **be varje grupp presentera** (för att dela) sina tankar för resten av klassen. **Punkta upp råden som sägs på ett blädderblock.**

Fokusera på att fråga “Varför” så ofta du kan för att fånga hur de resonerat sig fram till svaren.

Diskutera med klassen*: “Saknas det något, är det skillnad mellan hur vi ger råd till yngre syskon/vuxna (vänster/höger) och varför?”*
Använd dig av tumreglerna nedan för att rätta till eventuella missuppfattningar.

Visa gärna på tavlan hur ett bra (tex jAscvD78!3x) respektive ett dåligt (12345) lösenord kan se ut.

3. KONTROLLERA OCH DISKUTERA "TUMREGLER" GÄLLANDE LÖSENORD, 5 MIN.

Kontrollera de här tio "tumreglerna" mot punkterna på blädderblocket. Ta upp de punkter som saknas på blädderblocket och diskutera varför de är viktiga.

1. Skydda alltid din mobil/PC/laptop med lösenord.
2. Ge aldrig ut ditt lösenord till någon online. Det kan spridas eller användas till bedrägeri.
3. Stäng av alternativet "synligt mönster" – andra kan lätt se det mönster du drar (på mobil).
4. Använd olika lösenord till olika appar/webbsidor.
5. Tänk på vilka appar/webbsidor som är viktigast för dig och försäkra dig om att lösenorden dit är unika och svåra.
6. Gör dina lösenord svåra, genom att göra dem längre än 8 tecken och mixa stora och små bokstäver, siffror och andra specialtecken.
7. Håll dina lösenord hemliga. Om du vill skriva ner dem, försök skriva dem I kod.
8. Undvik att använda ditt namn, ditt födelsedatum, favoritartist eller något annat som någon kan gissa sig till när det gäller dig.
9. Undvik att repetera tecken i sekvenser, till exempel abc, 123 eller ffffff.
10. Undvik dåliga lösenord som "123456", "lösenord" och "password".

TEMA 2: ANVÄNDARVILLKOR/TERMS OF USE (15 MIN)

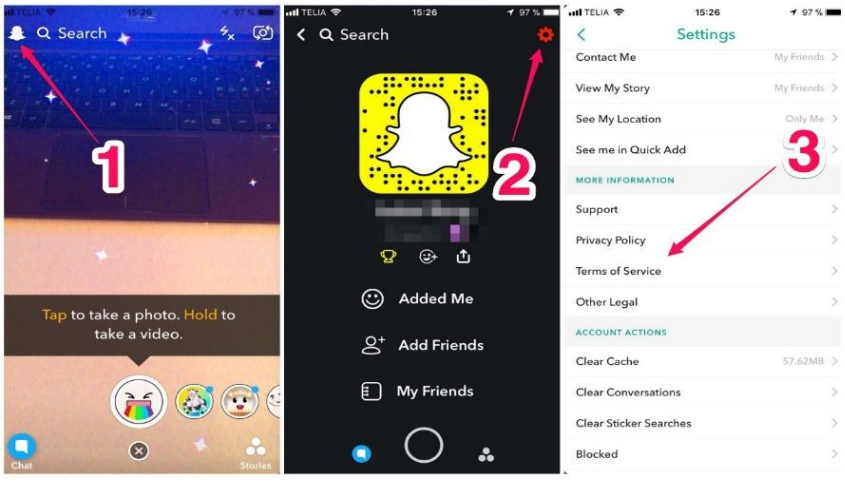
VAD BETYDER ANVÄNDARVILLKOREN?

FÖRBERED FÖRE WORSHOPEN:

1. Du behöver en smartphone eller en surfplatta.
2. Kontrollera var du hittar Användarvillkor/Terms of use i en app (Instagram, Snapchat eller dylikt)
3. Läs igenom informationsbladet “Vill du veta mer om Användarvillkor/Terms of Use?“ Se Appendix 2.

Exempel: Hur du hittar användarvillkor/Terms of use i Snapchat

Hur hittar du dem i appen?

- Logga in på SnapChat/öppna appen.
- Välj användare (uppe till vänster).
- Välj inställningar/settings (uppe till höger).
- Scrolla ner till Terms of Use/Service/Användarvillkor
- Välj att öppna

Om du inte har appen:

- Ladda ner appen från appstore.
- När du skapar ett konto (du behöver inte göra det), kan du se en länk till Terms of Service.

Hur du hittar dem online?

- https://www.snap.com/en-US/terms/
- När du scrollar hela vägen ner kan du välja språk i högra hörnet på sidan.

TEMA 2: ANVÄNDARVILLKOR/TERMS OF USE (TVÅ DELAR):

1. Reflektera kring användarvillkor/Terms of Use
2. Bra Nyheter/Dåliga Nyheter-lek – om det finns tid

1. REFLEKTERA KRING ANVÄNDARVILLKOR/TERMS OF USE

Börja med att ställa frågan: Är appar/online-tjänster gratis eller inte?

"Vad kostar det att använda Snapchat, Instagram, WhatsApp mfl. appar?
"Är det helt gratis? Varför/Varför inte??"

Ställ frågan till klassen: Har någon läst användarvillkoren/terms of use/conditions till någon app

"Kan någon beskriva dem? Hur ser de ut?"

Visa till exempel Snapchats Terms of Use/Service via mobil eller surfplatta genom att scrolla framför klassen (inte för att gå igenom dem, men för att visa längden på användarvillkoren).

Jämför användarvillkoren/Terms of Use med ett kontrakt. Förklara att det egentligen är en överenskommelse mellan företaget och användaren. Förklara att barn i framtiden kan förvänta sig större tydlighet från företag. Uppmuntra barnen till att ta ansvar för sin personliga information på nätet.

Prata med klassen om tex Snapchats tillstånd att använda dina bilder och övrigt innehåll. Förklara att när du lägger upp en offentlig bild på dig och din kompis i Snap så kan den bilden komma att användas i framtiden tex om 30 år. Och när det gäller alla dina bilder som INTE är offentliga, dvs bilder du bara skickar eller visar för vissa vänner + dina privata bilder, så har Snapchat och deras dotterbolag "en global, royaltyfri, underlicensierbar och överlåtbar licens att inneha, lagra, använda, visa,

reproducera, modifiera, anpassa, redigera, publicera och distribuera innehållet så länge du använder " Snapchat.

”Stämmer det? Varför är det så? Har ni godkänt det? Hur? Varför? Vad innebär det?”

Ge tid till att diskutera detta, prata om fördelar och risker. Och att det i grunden handlar om att vi ska vara medvetna om vad vi godkänner.

Berätta att appar och online tjänster säljer information om oss till annonsörer. Förklara att annonsörer betalar app-företagen för att få tillgång till den information som vi delar. Då kan annonsören bättre rikta sina annonser till oss. En del människor tycker detta är problematiskt, andra bryr sig inte om det. Det viktigaste är att man är medveten om när, hur och varför man ger sitt medgivande till hur personuppgifter används.

Frågan om åldersgränser för olika appar kan komma upp. Flera appar har tex 13 som åldersgräns. I och med en ny EU reglering som träder i kraft i maj 2018 (GDPR) så kommer man behöva vara mellan 13 och 16 år (varje land i EU väljer sin egen åldersgräns mellan 13 och 16) för att få använda vissa sociala media-appar utan föräldrars godkännande. Är man yngre så får man använda appen om man har föräldrarnas tillstånd.

2. BRA NYHETER/DÅLIGA NYHETER-LEK

Denna lek kan ni leka om ni tycker att ni har gott om tid. Annars tar ni rast och fortsätter sedan med nästa moment.

“Ok, låt oss leka lite! Leken heter bra nyheter eller dåliga nyheter.”

LEKENS REGLER

1. Varje deltagare sitter på en stol.
2. Ett påstående presenteras av handledaren (även visuellt om möjligt, dvs du kan gärna göra en powerpoint-bild med den här frågan och ta med dig), se påståenden nedan.
3. Varje deltagare får 15 sekunder att fundera på om det är bra eller dåliga nyheter. Deltagaren behöver vara beredd på att kunna motivera sin åsikt.
4. Om man tycker att påståendet är bra så visar med det genom att stå upp bredvid sin stol (eller visa tummen upp).
5. Handledaren räknar “rösterna”.
6. Gruppen diskuterar sedan olika åsikter och synpunkter kring påståendet – både “bra” och “dåliga”.

7. Ytterligare tydlighet kan behövas för leken:

   ”Här finns inga rätt eller fel svar.”

   “Alla behöver koncentrera sig och lyssna noggrant när påståendet sägs för ni har endast 15 sekunder på er att rösta”

   “Låt oss ha [stå upp/tumme upp/ner] som metod när vi röstar.”

Fokusera på “Varför” så ofta som du kan för att fånga hur de tänkt när de svarat:

- *“Ni som tycker att det här är bra nyheter, varför tycker ni det? Vad är bra med nyheten och varför?”*
- *“Ni som tycker att det här är dåliga nyheter, varför tycker ni det? Vad är dåligt med nyheten och varför tycker ni det?*

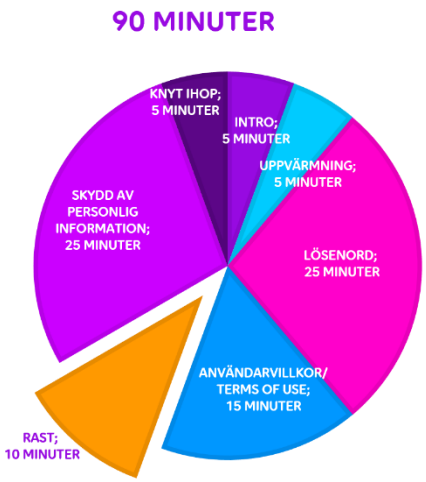
Påståendena:
Läs/visa ett påstående i taget.

1. Är det bra eller dåligt att många barn tycker det är oviktigt att förstå användarvillkoren?

2. Är det bra eller dåligt att de flesta barn inte bryr sig om att någon samlar information om dem på nätet/online?

3. Är det bra eller dåligt att Användarvillkoren är så långa att barn inte bryr sig om att läsa dem?

RAST (10 MIN)

- Om det är en annan tid som gäller för rast i skolan så följ den tiden.
- Se till att barnen vet när de förväntas vara tillbaka.

- Försök att snabbt få alla barn på plats efter rasten.
- Om du ligger efter i tidsschemat, försök att ta igen tid genom att föreslå en kortare rast.
- Om ni har kommit överrens om att köra hela 90 min. i rad, släpp då gärna in lite luft/syre i rummet vid den här tiden.

TEMA 3: SKYDD AV PERSONLIG INFORMATION (25 MIN)

HUR DU SKYDDAR DIG SJÄLV OCH DINA PERSONUPPGIFTER – GENTEMOT ANDRA INDIVIDER OCH FÖRETAG

FÖRBERED FÖRE WORKSHOPEN:

1. Läs igenom informationsbladet “Personuppgifter” i Appendix 3

2. Läs igenom, skriv ut och klipp ut textremsor till barnen.

   - Det finns textremsor i Appendix 4 och 5 för ”snöbollsövningen” gällande skydd av personlig information online. Det finns totalt 18 textremsor i två olika dokument:
     - 9 remsor om hur man skyddar sin personliga information gentemot andra **Individer (Appendix 4)**
     - 9 remsor om hur man skyddar sin personliga information gentemot **Företag (Appendix 5)**

   - Skriv ut och klipp ut DUBBLA KOPIOR av 9 + 9 textremsor som sedan används och delas ut till barnen inför övningen.

   - Du kan skriva ut textremsorna på olikfärgade papper – Individremsorna på en färg och Företagsremsorna på en annan. Det hjälper barnen att förstå vilken grupp de tillhör. Se också till att du själv har en kopia på alla textremsor under övningen (tex den här handboken).

3. Se till att det finns post-it-lappar, pennor och blädderblock tillgängliga för barnen att skriva minnesanteckningar och sammanfattningar på.

4. Läs noggrant igenom instruktionen.

TEMA 3: SKYDD AV PERSONLIG INFORMATION (TVÅ DELAR):

1. Snöbollsövning (15 min.)
2. Presentation och diskussion (10 min.)

1. SNÖBOLLSÖVNING,15 MIN.

Den här övningen består av följande delar:

1. Jobba självständigt: Läs, tänk och formulera
2. Jobba i par: Berätta och diskutera
3. Jobba alla tillsammans: Diskutera och sätta ihop en presentation tillsammans för att delge den andra gruppen vad man kommit fram till

Barnen kommer lära sig att:

- Tänka kreativt
- Upprepa andras tankar
- Lyssna på andra deltagares synpunkter
- Utveckla förmågan att sammanfatta de synpunkter som uttrycks för att uppnå en gemensam förståelse

Börja övningen:

1. **Dela upp skolklassen i två grupper** så vänstra sidan av rummet är en grupp (frågor gällande Företag) och högra sidan är en annan grupp (frågor gällande Individer). Säkerställ att varje barn vet vilken grupp de tillhör.

2. Gör en kort **presentation** av hur övningen fungerar (jobba själv, i par, i grupp osv), och att den handlar om att lära sig mer om hur man skyddar sin personliga information online.

3. **Skriv upp frågan och uppgiften** på tavlan eller på ett bläddерblock.

   Fråga: Hur skyddar du dig själv och din personliga information på nätet…?
   Uppgift 1 (Vänster): …gentemot andra **Individer** (tex. jämnåriga, okända)?
   Uppgift 2 (Höger): …gentemot **Företag** (tex. Snapchat, Minecraft)?

4. **Dela ut textremsorna till barnen** tillsammans med papper/post-it och förklara övningen. Grupp ett får textremsor gällande Individer och grupp två gällande Företag. Varje deltagare får en egen textremsa. Några barn kommer ha samma

text på sina remsor. (Oroa dig inte för om det blir textremsor över av de dubbla remsorna. Antingen lägger du bara undan dem eller så ger du en extra textremsa till de barn som snabbt är klara med första textremsan.)

5. **Be deltagarna enskilt läsa och fundera** över det som står på textremsan och enskilt skriva ner sina tankar kring vad det kan betyda i praktiken (max 2 min.).

6. Be deltagarna att **para ihop sig** med någon som har samma uppgift för att berätta för varandra om sina textremsor och tankar och spåna vidare tillsammans (max 2 min.).

7. **Be alla med samma tema presentera för varandra och diskutera vad de kommit fram till, samla ihop och sammanfatta**. Sikta på att få dem att samla ihop ämnen under några rubriker och förbereda en kort presentation för den andra gruppen. De kan skriva upp nyckelord på ett A4 eller blädderblock (ca 7 min.).

Ha koll på tiden och säg till när de ska gruppera om.

2. PRESENTATIONER OCH DISKUSSIONER, 10 MIN.

När ni är klara med övningen **ber du varje grupp/halvklass presentera** sina tankar för resten av klassen (en grupp/halvklass i taget). **Punkta ner deras råd på blädderblock** (om de inte redan gjort det själva).

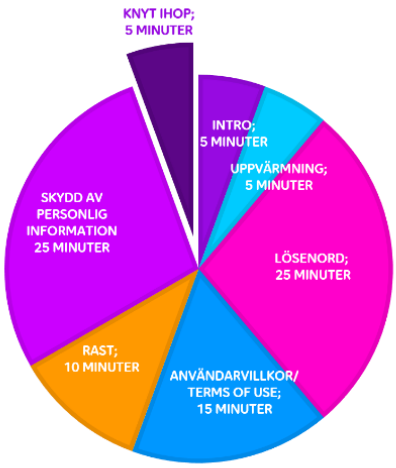
Diskutera med klassen.. *“Var ni medvetna om det här? Vad tycker ni om det här?, saknas något? Hur kan ni lära jämnåriga om det här?”* Du kan också föreslå att de kan lägga till saker om de tycker att något saknas.

Fokusera på att fråga “Varför” så ofta du kan för att fånga hur de resonerat sig fram till svaret.

KNYT IHOP (5 MIN)

TACK & AVSLUT

Tacka alla för deras deltagande.

Dela ut informationsbladen som de tar hem till sina föräldrar, eller berätta att läraren kommer få maila ut det till dem (säkra med läraren innan).

Om det finns tid så be klassen om feedback:

- *Vad var bra med det här passet/lektionen?*
- *Vad skulle kunna förbättras?*
- *Vad var det viktigaste/värdefullaste ni lärde er idag?*

APPENDIX 1
TIDSHANTERINGSVERKTYG

Du kan använda den här mallen för att skriva in dina exakta workshoptider, t.ex. introduktion 9:05 – 9:10 etc.

AGENDA	Planerad tid	Klockslag	Egna noteringar
Introduktion	5 min		
Uppvärmning	5 min		
Tema 1: LÖSENORD Snöboll Tumregler	10+15 min		
Tema 2: ANVÄNDARVILLKOR/TERMS OF USE Diskussion Bra nyheter/ Dåliga nyheter	5+10 min		
RAST			
Tema 3: SKYDD AV PERSONLIG INFORMATION Snöboll	25 min		
Knyta ihop	5 min		

APPENDIX 2
VILL DU VETA MER OM ANVÄNDARVILLKOR/ TERMS OF USE?

Här följer en kort guide som du kan läsa på före workshopen. Exemplen kommer från SnapChat's användarvillkor/Terms of Service (jan 2018).

En apps "Användarvillkor"/"Terms and Conditions" eller "Terms of Use" är de regler som styr förhållandet mellan app-leverantören (tex SnapChat, Instagram, Facebook) och användaren. De utgör ett juridiskt bindande kontrakt mellan appen och användaren. För att kunna använda appen måste du acceptera användarvillkoren. Om du inte accepterar dem kan du inte använda appen.

Vanligtvis finns det en sekretesspolicy (Privacy Policy) som en del av användarvillkoren, där du samtycker till att din information samlas in och behandlas av appen. Du kan normalt sett säga upp användarvillkoren när som helst och av vilken anledning som helst genom att radera ditt konto..

När du använder en app (till exempel Snapchat) kan du ha gett appen total frihet att använda dina offentliga inlägg och använda ditt namn, till exempel för marknadsföring av appen, utan någon rätt till ersättning. Detta har skett genom att du har accepterat *Användarvillkor* eller *Terms of Service/Use.*

Appar/online-företag samlar in information om sina användare. Det finns olika kategorier av information som de samlar in. Det handlar främst om information som du anger när du öppnar/registrerar ett konto och information som du skapar när du använder appen. Exempel på information som du anger när du öppnar ett konto: Ett unikt användarnamn som du vill använda, ett lösenord, en e-postadress, ett telefonnummer, ditt födelsedatum, en profilbild och ett profilnamn.

Appar/online-företag samlar in information om det du gör genom deras tjänster. Till exempel kan Snapchat samla information om hur du använder tjänsterna, till exempel vilka filter du använder eller tillämpar på Snaps, vilka kanaler du tittar på Discover, eller vilka sökfrågor du skickar och hur du kommunicerar med andra på Snapchat. De kan hämta information från din kamera och platsinformation. De samlar all information du skickar via tjänsterna, till exempel Snaps och Chats till dina vänner.

De använder informationen för att erbjuda sina tjänster. Får de ingen information om dig, får du inget konto, inga Snaps eller Chats. De använder också informationen för att göra tjänsterna mer personliga genom att till exempel föreslå dig vänner eller profilinformation eller för att anpassa innehållet de visar dig, inklusive annonser.

Appar kan ha regler som du måste följa. Appföretaget har rätt att ta bort innehåll som de anser strider mot deras regler. Appen kan stänga ditt konto om du inte följer reglerna.

APPENDIX 3
PERSONUPPGIFTER

EU säger att "personuppgifter" är "information om en identifierad eller identifierbar fysisk person". Med andra ord: information som är kopplad till dig och kan identifiera. Till exempel: ditt namn, adress, födelsedatum, egenskaper och sådant du gillar.

Vår personliga information är det som gör att både annonsörer och de som erbjuder gratis online-tjänster kan tjäna pengar. Annonsörer betalar app-företagen för att få tillgång till information som du ger app-företaget när du använder appen eller det sociala nätverket. Då kan annonsören rikta sina annonser till dig.

En del människor tycker detta är problematiskt, andra bryr sig inte om det. Det viktigaste är att man är medveten om när, hur och varför man ger sitt medgivande till hur personuppgifter används.

APPENDIX 4: TEXTREMSOR, ANDRA INDIVIDER

Textremsor för snöbollsövningen: Hur man skyddar sin personliga information gentemot andra **Individer**. Instruktion till handledaren: **SKRIV UT DUBBLA EXEMPLAR (ENSIDIGT) och KLIPP UT** de här textremsorna till barnen (totalt 9 remsor)

Använd **lösenord** som är svåra att gissa och berätta inte ditt lösenord för någon. Tänk på att inte använda samma lösenord överallt. Om du tappar bort en låst mobil så är innehållet säkert, tex foton, meddelanden och spel.
När något lagts upp på internet så kan det **spridas snabbt och det kan vara svårt att plocka bort det.** Exempel: någon tar en skärmdump på din bild och delar den med andra.
Fråga dina vänner innan du delar en **bild eller video som de är med på**. Fundera på om det är bra för dig och dina vänner om just den bilden finns på internet. Visa respekt mot andra. Prata även med vuxna om att de borde fråga dig om det är okej att de delar bilder eller video som du finns med på.
Var försiktig med **online-kontakter som du inte känner i verkliga livet**. Självklart kan du skaffa nya kompisar på nätet! Men var försiktig med den personliga informationen som du delar med en sådan kompis. Du kan inte vara helt säker på om den är en riktig vän eller någon som vill ha något av dig eller luras.
Det är ofta många andra som ser det du lägger ut. Därför är det klokt att noga tänka på **vilken information som du delar med dig av** och hur du skyddar informationen som delas. Till exempel: - Du bör kontrollera dina säkerhetsinställningar så du bara delar information med de personer du vill ska se den. - Fundera en stund extra innan du delar. Lämnar du ut information som kan användas på ett negativt sätt? Vilket intryck ger inlägget?
Om du vill **träffa en kompis från nätet i verkligheten** bör du ta med en vuxen med dig vid första mötet för att se vem personen är och om det verkligen är en person du vill träffa. Om allt fungerar bra så har du en kompis också i verkliga livet! Om det inte är den du trodde så blir du säkert glad att ha med en vuxen som kan ta hand om allt.
Ibland kan oärliga personer be dig slå på din **videochat eller webbkamera** och säga att deras egen är trasig. Då kan personen på andra sidan se dig men du kan inte se dem. Det betyder att det kan vara en annan person, än du tror (från profilbilden) som du har kontakt med. Se till att bådas kameror är på om du videochattar med någon du aldrig har träffat i verkliga livet.
På samma sätt som du inte ger ut din adress till okända personer på nätet, ska du inte heller dela din **position** till vem som helst. Har du den funktionen aktiverad i din mobil via appar så kan andra ta reda på var du befinner dig och hitta dig. Tänk på vilka du tillåter att se var du är.
Varje gång du gör någonting på nätet (besöker en webbplats, gör ett inköp online, chattar i ett onlinespel, använder en sökmotor, publicerar på sociala medier) lämnar du personuppgifter och **digitala fotavtryck** efter dig, som andra kan följa.

APPENDIX 5: TEXTREMSOR, FÖRETAG

Textremsor för snöbollsövningen: Hur man skyddar sin personliga information gentemot andra **Företag**. Instruktion till handledaren: **SKRIV UT DUBBLA EXEMPLAR (ENSIDIGT) och KLIPP UT** de här textremsorna till barnen (totalt 9 remsor)

"**Personuppgifter**" är "information om en identifierad eller identifierbar fysisk person". Med andra ord: Personuppgifter är information som är kopplad till dig och kan identifiera dig. Till exempel: ditt namn, adress, födelsedatum, egenskaper och sådant du gillar.
En apps eller ett online-spels **Användarvillkor** eller "Terms of Service/Use" är ett kontrakt mellan app/online-företaget (tex Snap, Insta, Facebook, Minecraft) och användaren (dig). För att kunna använda appen/spelet måste du acceptera användarvillkoren. Om du inte accepterar dem kan du inte använda appen/spelet.
När du använder en app (till exempel Snapchat) kan den ha **rätt att använda dina inlägg på olika sätt**. App-företaget kan till exempel använda dina bilder eller inlägg för marknadsföring av appen, utan att du får någon ersättning eller information om detta. Detta står det om i Användarvillkoren (eller Terms of Service/Use).
Appar/online-företag **samlar in information om sina användare**. Det handlar till exempel om information som du anger när du öppnar (registrerar) ett konto (profil). Exempel på information som du anger när du öppnar ett konto: Ett unikt användarnamn som du vill använda, ett lösenord, en e-postadress, ett telefonnummer, ditt födelsedatum, en profilbild och ett profilnamn.
Appar/onlineföretag **samlar in information om det du gör** genom deras tjänster. Till exempel kan Snapchat samla information om hur du använder tjänsterna, till exempel vilka filter du använder eller tillämpar på Snaps, vilka kanaler du tittar på Discover, eller vilka sökfrågor du skickar och hur du kommunicerar med andra på Snapchat. De kan hämta information från din kamera och platsinformation. De samlar all information du skickar via tjänsterna, till exempel Snaps och Chats till dina vänner.
Appar/onlineföretag **samlar in information om dig för att göra tjänsterna mer personliga** genom att t.ex. föreslå dig vänner eller visa intressanta annonser för dig.
Allt du gör online är av värde för företag som vill göra reklam för sina produkter eller tjänster. Till exempel om du skickar bilder på dig med din hund eller söker på "hundmat" så identifieras du för annonsörer som någon som gillar hundar och kommer troligtvis få mer reklam som gäller hundar.
Annonsörer betalar app-företagen för att få tillgång till den information som du delar. Då kan annonsören bättre anpassa sin annonsering till just dig. En del människor tycker detta är problematiskt, andra bryr sig inte om det. Det viktigaste är att man är medveten om att man ger sitt medgivande till hur ens personuppgifter används.
Det finns **åldersgränser** för många appar. De finns för att skydda unga användare från marknadsföring och olämpligt innehåll. Om du ljuger om din ålder kan det påverka dig så att du får olämplig reklam och förslag på innehåll som inte alls passar din ålder.

Vi välkomnar att du delar med dig om du använder vårt material – dela gärna vår hashtag #TeliaChildrenOnline.

